

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.129/2025/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve I. rendű, II. rendű felperes neve II. rendű, III. rendű felperes neve III. rendű (mindhárman: cím) és IV. rendű felperes neve (cím) IV. rendű felpereseknek – a dr. Cselei Andrea ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében – amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében az ifj. dr. Horváth Ferenc ügyvéd (cím) által képviselt beavatkozó neve (cím) beavatkozott – a Miskolci Törvényszék 25.P.20.745/2020/140. számú, 150. szám alatt kiegészített ítélete ellen az alperes részéről 148. sorszám alatt benyújtott fellebbezés alapján indult másodfokú eljárás során, amelyhez az ítéltábla egyesítette a 151. számú végzés ellen a felperesek részéről 152. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán Pf.II.20.130/2025. számon indult ügyet, meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, és annak a lejárt kártérítésre vonatkozó rendelkezését akként javítja ki, hogy annak teljes összege 48 399 660 (negyvennyolcmillió-háromszázkilencvenkilencezer-hatszázhatvan) forint helyett 49 042 357 (negyvenkilencmillió-negyvenkétezer-háromszázötvenhét) forint, amelyből az egyes kamatkötelezettségekről rendelkező tételek közül a 2021. január 2-i esedékességű 536 345 (ötszázharminchatezer-háromszáznegyvenöt) forint összegű résztőke helyesen 634 839 (hatszázharmincnégyezer-nyolcszázharminckilenc) forint, a 2019. szeptember 8-i esedékességű 590 729 (ötszázkilencvenezer-hétszázhuszonkilenc) forint összegű résztőke helyesen 681 721 (hatszáznyolcvanegyezer-hétszázhuszonegy) forint.

Az ítéltábla az így kijavított elsőfokú részítélet ápolás-gondozás és háztartási többlet-humánerőforrás címén marasztaló rendelkezéseire [lejárt követelésként: 38 219 815 (harmincnolcmillió-kétszáztizenkilencezer-nyolcszáztizenöt) forint és kamatai, valamint 5 803 384 (ötmillió-nyolcszázháromezer-háromszáznolcvannégy) forint és kamatai; 2024. december 1-jétől esedékes járadékként: havi 579 210 (ötszázhetvenkilencezer-kétszáztíz) forint és 98 943 (kilencvennyolcezer-kilencszáznegyvenhárom) forint], továbbá a meg nem fizetett illeték, az állam által előlegezett költség és a perköltség viselésére vonatkozóan hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot az érdemi tárgyalási szaktól új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja; az alperest sérelemdíj fizetésére kötelező rendelkezéseket részben megváltoztatja, és a marasztalását az I. rendű felperes vonatkozásában 18 000 000 (tizennyolcmillió) forintra, a II. rendű felperes vonatkozásában 15 000 000 (tizenötmillió) forintra, a III. rendű felperes vonatkozásában 28 000 000 (huszonnyolcmillió) forintra, a IV. rendű felperes vonatkozásában 10 000 000 (tízmillió) forintra leszállítja, míg az azok után járó késedelmi kamat kezdő időpontját 2016. január 3. napjára változtatja; ezt meghaladóan a fellebbezett rendelkezéseket az ügy érdemét nem érintve helybenhagyja.

Kötelezi az I., II., III. és IV. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 15 (tizenöt) napon belül 788 054 (hétszáznyolcvannyolcezer-ötvennégy) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 3 760 000 (hárommillió-hétszázhatvanezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Megállapítja, hogy a hatályon kívül helyezett rendelkezések kapcsán a felperesek oldalán és az alperes oldalán is 258 376 (kétszázötvennyolcezer-háromszázhetvenhat) forint további másodfokú perköltség merült fel, a feljegyzett fellebbezési illeték pedig 651 027 (hatszázötvenegyezer-huszonhét) forint.

Ez ellen a részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az I. és II. rendű felperesek házastársak, a III. rendű felperes a közös gyermekük, a IV. rendű felperes a III. rendű felperes nagyszülője.

[2] Az alperes látta el az I. rendű felperes III. rendű felperes születését megelőző várandósgondozását, amelyet követően a III. rendű felperes 2016. január 3-án az alperes szülészeti-nőgyógyászati osztályán született meg koraszülöttként, többértű egészségkárosodással.

[3] Az elsőfokú bíróság a 25.P.20.754/2023/103. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes az I. rendű felperes várandósgondozása során a fogászati szűréssel kapcsolatos tájékoztatás elmulasztása, valamint 2016. január 2. napján a szteroid-profilaxis alkalmazásának késlekedése miatt felelősséggel tartozik azokért a károkért, amelyek az I. és a II. rendű felperest, továbbá azon nem vagyoni sérelemért, amely az I., II., III. és IV. rendű felpereseket ezzel okozati összefüggésben érte. A felek fellebbezése folytán eljáró ítéltábla a Pf.II.20.214/2023/6. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatta, egyebekben szövegezésbeli pontosítással helybenhagyta akként, hogy az alperest teljes felelősség terheli az I. és a II. rendű felpereseket azzal okozati összefüggésben ért károkért és nem vagyoni sérelemért, továbbá a III. és a IV. rendű felpereseket azzal okozati összefüggésben ért nem vagyoni sérelemért, hogy az I. rendű felperes várandósgondozása során nem kezelte a bakteriális hüvelyfertőzést, nem adott tájékoztatást a fogászati szűrés szükségességéről, valamint 2016. január 2. napján késedelmesen kezdte meg a szteroid profilaxis alkalmazását és ezek miatt a III. rendű felperes 2016. január 3. napján egészségkárosodottan született meg.

[4] A III. rendű felperest – köztes ideiglenes nevelésbe vételét követően – 2016. május 13-án bocsátották otthonába, aki az addigi és az azt követő többértű egészségügyi kezelések ellenére alulfejlett, minden téren gondoskodásra szorul. Súlyos elmaradásai vannak az értelmi képességek, a finom- és nagymozgás, a szem-kéz koordináció, a grafomotoros készségek, a kommunikáció, a gondolkodás, a kognitív készségek, az önkiszolgálás és társas viselkedés terén. Sajátos nevelési igényű, halmozottan és súlyosan értelmi fogyatékos, de epilepsziára is hajlamos, emellett nyelési nehézségei is vannak. Nehezen indult el és jelenleg is koordinálatlan a mozgása, a természetét tekintve pedig tartózkodó, fél mindentől, sok minden ismeretlen neki. Keveset beszél, amely érthetetlen, sokszor ölben van, de egyébként folyamatosan mozog. Jellemző, hogy türelmetlen, ingerült, felmászik mindenhová, földhöz veri magát, sír, a fejét beleveri a falba vagy a földhöz. Előfordult, hogy a haját megpróbálta felgyújtani. Nem szobatiszta.

[5] Az I., II. és IV. rendű felperesek nagyon nehezen élték meg a III. rendű felperes egészségkárosodását, ahogy pedig az idő múlásával egyre inkább felszínre kerültek a III. rendű felperes további egészségkárosodásai (súlyos értelmi fogyatékoság, halmozott betegségek, epilepszia), a lelki-pszichés állapotuk negatív irányba változott. Személyiségük, életfelfogásuk, lelki-pszichés állapotuk a III. rendű felperes megszületését és egészségkárosodását megelőzően normál állapotú, átlagos, szokványos volt, a III. rendű felperes betegségei, állapota az egész életvitelüket átformálta, az életüket gyakorlatilag az ő ellátására, gondozására formálták, alakították át. Életcéljaik, mindennapi tevékenységeik, jövőképük drasztikusan megváltozott a III. rendű felperes megszületésével, fokozódó

egészségkárosodásával. A kialakult helyzetet igen nehezen viselték, viselik. Az I., II. és IV. rendű felperesek pszichés állapota közepesen súlyosnak véleményezhető; pszichés terápiára szorulnak. A III. rendű felperes megszületését és egészségkárosodását nem dolgozták fel, állapotával, súlyos fogyatékoságával, betegségeivel folyamatosan szembesülniük kell. Életvitelük beszűkült, szociálisan izolálódtak, apatikusak, nincs „igényük”, energiájuk, motivációjuk (depresszív állapotuk okán) a pszichés terápia igénybevételére, azt „értelmetlennek” vélik, mivel (megítélésük szerint) a helyzetükön, a III. rendű felperes állapotán nem változtat.

[6] Az I. és a II. rendű felperesek házassága, férfi-női kapcsolata a III. rendű felperes megszületését és egészségkárosodását megelőzően alapvetően szokványos, általános volt. Az azt követő és a jelenlegi időszakban a kapcsolatuk negatív irányba változott, mindketten frusztráltak, toleranciájuk beszűkült, veszekedések előfordulnak, ámbár a válás gondolata egyiküknél sem merült fel. A kapcsolatukat, életvitelüket, értékrendjüket alapvetően a III. rendű felperes ellátására, gondozására rendezték át. A III. rendű felperest követően további két gyermekük született, amely erősítette az összetartozásukat. Mind az I. rendű, mind a II. rendű felperesnél kifejezett és hangsúlyos pszichés anomáliák detektálhatóak, elsősorban depresszív és szorongásos jegyekkel, erős frusztrációval. Mindkettőjükönél szexuális rendellenesség valószínűsíthető.

[7] A III. rendű felperes betegsége óta az I. és IV. rendű felperesek nagyon lefogytak, a korábban vidám alaptermészetű I. és IV. rendű felperesek e karaktere megváltozott, a IV. rendű felperes sokat panaszkodik, mert ha éjszaka is adódik gond a III. rendű felperessel, autóba ül és átmegy hozzájuk. Az I. és a II. rendű felperesek az egészséges gyermekekkel a III. rendű felperes betegsége miatt nem járnak el sehová, mert a III. rendű felperes más gyermekekkel kiszámíthatatlan, harap, mindig figyelni kell rá, másokkal nem tud játszani. Az I. és a II. rendű felperesek zárkózott életet élnek, barátaik nincsenek, a rokonaikkal nem járnak össze, mert a III. rendű felperes nem fogad el másokat, előfordul, hogy a földhöz veri magát, le akar vetkőzni. A III. rendű felperessel a tömegközlekedést sem lehet igénybe venni, orvoshoz, illetve kórházba a II. rendű felperes tudja elvinni az I. rendű felperessel együtt, mivel csak ő rendelkezik jogosítvánnyal. A III. rendű felperest folyamatosan figyelni kell, nem lát rendesen, nekimegy mindennek, lábujjhegyen közlekedik, állandóan fogni kell a kezét.

[8] Az I. és a II. rendű felperesek nem dolgoznak, a IV. rendű felperes nevelőszülő, négy kiskorú gyermeket gondoz az otthonában. Az I. rendű felperes a III. rendű felperes és a másik két gyermekük ellátásában a II. rendű felperes segítségére szorul, ezért a II. rendű felperes nem tudott elhelyezkedni. Az I. és II. rendű felperesnek emellett többletkiadásai voltak, illetőleg vannak a III. rendű felperesnek szükséges speciális fejlesztő eszközök, pelenka, gyógyszerek és gyógyhatású készítmények, valamint a szállításához szükséges üzemanyag és kíséret költségeként.

[9] A felperesek a megváltoztatott keresetükben kérték megállapítani, hogy az alperes megsértette az I., II. és IV. rendű felperesek teljes, egész és egészséges családban éléshez való, valamint a III. rendű felperes élethez, testi épséghez és egészséghez való jogait. Emellett az I. és II. rendű felperesek viszonylatában személyenként 28 000 000 forint, a III. rendű felperes részére 55 000 000 forint, a IV. rendű felperes részére 20 000 000 forint sérelemdíj és annak 2016. január 3-tól számított kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Az I. és II. rendű felperesek továbbá – az általuk részletezettek szerint – 39 560 700 forint lejárt vagyoni kártérítés (ápolás-gondozás, háztartási többlet-humánerőforrás, fejlesztő eszközök, pelenkázás, gyógyszerek és közlekedés költségei) és kamatai, 2023. december 1-jétől havi 736 580 forint költségpótló járadék (ápolás-gondozás, háztartási többlet-humánerőforrás, pelenkázás, gyógyszer, üzemanyag és kíséret), a II. rendű felperes pedig

további 4 025 148 forint jövedelem-veszteség és kamatai, valamint 2023. január 1-jétől havonta 77 560 forint jövedelempótló járadék, továbbá perköltségük megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Hivatkozásuk szerint az alperes szakmai hibái és mulasztásai miatt sérültek a személyiségi jogaik és szenvedték el a kereseteikben érvényesített többretű vagyoni és nem vagyoni károsodást. A sérelemdíjat illetően hangsúlyozták azt is, hogy a perben beszerzett pszichológus szakértői véleményben rögzített új tények, valamint a per során bekövetkezett ár- és értékváltozások miatt jogszerűen emelték fel e kereseti kérelmeiket az I. és II. rendű felperesek 18 000 000, valamint 15 000 000 forintról 28 000 000 forintra, a III. rendű felperes 28 000 000 forintról 50 000 000 forintra, a IV. rendű felperes pedig 10 000 000 forintról 20 000 000 forintra. Az I. és II. rendű felperesek emellett arra is hivatkoztak, hogy az alperes a II. rendű felperes jövedelemveszteségének kivételével csak formálisan védekezett a további kártérítési igényeikkel szemben, ezért a korábbiakban ezekre nézve előterjesztett bizonyítási indítványukat visszavonták.

[10] Az alperes az ellenkérelmében kérte valamennyi kereset elutasítását, vitatva a jogalapját és az összecszerúságát is, valamint kérte a felperesek perköltségben való marasztalását. A gyermekvédelmi szakszolgáltatástól származó peradatok alapján hivatkozott arra is, hogy az I. rendű felperes elhanyagolta a III. rendű felperest a kórházból való hazaadásáig, továbbá mivel a IV. rendű felperes külön él a többi felperestől, nem jogosult sérelemdíjra. Utalt arra is, hogy a felperesek sérelemdíjat érintő keresetváltoztatása elkésett és meg nem engedhető.

[11] Az alperes felelősségbiztosítójaként a beavatkozó is kérte a keresetek elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását.

[12] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette az I., II. és IV. rendű felperesek családi élethez, valamint a III. rendű felperes élethez, testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogait. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. és a II. rendű felpereseknek személyenként 24 000 000, a III. rendű felperesnek 50 000 000, a IV. rendű felperesnek 15 000 000 forint sérelemdíjat és azok 2024. november 18-tól számított kamatait; az I. és II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 48 399 660 forintot, ezen belül pedig 38 219 815 forint után 2019. november 15-től, 5 803 384 forint után 2020. november 15-től, 212 000 forint után 2018. június 6-tól, 536 345 forint után 2021. január 2-től, 590 729 forint után 2019. szeptember 8-tól számított kamatait, 2024. december 1-jétől pedig havi 736 580 forint járadékot; a II. rendű felperes részére 5 809 028 forintot és ennek 2019. szeptember 7-től számított kamatait, 2024. december 1-jétől pedig havi 77 560 forint járadékot. A kereseteket ezt meghaladóan elutasította. A járadék jellegű kötelezettségek előzetes végrehajthatóságának kinyilvánítása mellett az alperest 5 270 225 forint, a kiegészítő ítéletben további 322 400 forint perköltség megfizetésére kötelezte a felperesek mint egyetemleges jogosultak részére. Kötelezte továbbá az alperest 581 500 forint állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére is, és megállapította, hogy az állam viseli a le nem rótt 1 500 000 forint kereseti illetéket.

[13] Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a felperesek „relatív” új tényekre alapították a sérelemdíj felemelését célzó keresetváltoztatásukat, mert önhibájukon kívül, a perfelvétel lezárását követően, a pszichológus szakértői véleményből vált ismertté számukra, hogy az I. és a II. rendű felpereseknél kifejezett és hangsúlyos pszichés anomáliák állnak fenn, náluk szexuális rendellenesség valószínűsíthető, illetve az I., II. és IV. rendű felperesek pszichés terápiára szorulnak. A szakvélemény e megállapításai olyan tények, amelyekkel a kereset előterjesztésekor nem lehettek tisztában, ezért helye volt a keresetváltoztatásnak.

[14] Az ítéletben részletezettek szerint a megállapítási kereset alapos volt (azzal, hogy az alperes az I., II. és IV. rendű felperesek külön jelzők nélküli családi élethez való jogát sértette meg).

[15] A sérelemdíj kapcsán – idézve egyebek mellett a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (1) – (3) bekezdéseit – a jogsértés súlya körében értékelte a III. rendű felperes halmozott és súlyos egészségkárosodását, amelyek miatt egész életében ápolásra, gondozásra szorul, és emiatt az egész családjának a mindennapi élete is elnehezült (ideértve azt is, hogy az ezzel összefüggő lelki és pszichés nehézségek az I. és II. rendű mellett a IV. rendű felperes életét is átszövik, pszichés állapotuk a pszichológus szakértői vélemény szerint közepesen súlyosnak véleményezhető, pszichoterápiára is szükségük lenne). A felróhatóság mértéke körében azt vette figyelembe, hogy az alperes nem tartotta be a szakmai szabályokat, azt a körülményt pedig súlyosan felróhatónak értékelte és különös súllyal vette figyelembe, hogy az alperes 2016. január 2-án késedelmesen kezdte meg a szteroidprofilaxis alkalmazását. A jogsértés sértettre és környezetére gyakorolt hatása körében a szakértői és tanúbizonyítás, valamint a felperesek személyes nyilatkozata alapján azt értékelte, hogy az I. és II. rendű felperesek élete és lelki állapota drasztikusan megváltozott, de a III. rendű felperes egészségi állapota a párkapcsolatukat is megviselte, náluk szexuális rendellenesség is valószínűsíthető; e hátrányokat egyenlő mértékben szenvedték el. A III. rendű felperes esetében a ... Megyei Pedagógiai Szakszolgálati Szakértői Bizottság 2023. szeptember 11-i szakértői véleményében foglaltakat vette figyelembe. A IV. rendű felperes esetében is azt értékelte, mint az I. és II. rendű felperesek esetében, hogy a lelki, pszichés állapota negatív irányban változott, közepesen súlyosnak véleményezhető, pszichés terápiára szorul, a III. rendű felperes megszületését és egészségkárosodását nem dolgozta fel, életvitele beszűkült, szociálisan izolálódott, apatikus, nincs energiája, motivációja a pszichés terápia igénybevételére, melyre azonban neki is szüksége lenne. Az ő esetében kifejtette azt is, hogy nagyszülőként közeli hozzátartozónak minősül, aki a szülőkhöz hasonló gyakorisággal/intenzitással szembesül a III. rendű felperes állapotával annak ellenére is, hogy már nem egy háztartásban élnek, ugyanis mindenben segít a III. rendű felperes ellátásában és a háztartásban. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette azt is, hogy a III. rendű felperesnek soha nem volt és állapota miatt soha nem is lesz módja egészséges életet élni, értelmi képességei jelentősen akadályozottak, fogyatékosságai megakadályozzák abban, hogy korosztályának megfelelő tartalmas és minőségi életet tudjon élni.

[16] Kitért arra is, hogy a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének közvetlen kompenzációja, illetve pénzbeli elégtételt jelentő magánjogi büntetés. Osztotta továbbá a felperesek Ptk. 6:534. §-ával összefüggő álláspontját, hogy a köztudomásúlag ismert inflációs adatok miatt a keresetlevél benyújtásakor meghatározott sérelemdíj már nem jelent ugyanolyan mértékű kompenzációt az ítélethozatal időpontjában, ezért a keresetlevél előterjesztésének 2020. évi időpontjára, a gazdasági viszonyok változására és az infláció mértékére figyelemmel indokoltnak találta az ítélethozatal időpontjában fennállt értékviszonyok szerint határozni a sérelemdíjról. Ennek megalapozására hivatkozott továbbá több felsőbb bírósági döntésre is, és figyelemmel a III. rendű felperes többértű és komoly hátrányaira, az alperes felróható magatartására, többszörös szakmai szabályszegésére, az okozott hátrányokra és az ítélethozatali értékviszonyokra, az általa meghatározott összegben találta indokoltnak az alperes marasztalását.

[17] A kártérítés körében – ismertetve a Ptk. 6:522. § (1) – (3) és 6:527. § (1) – (3) bekezdéseit is – annak tulajdonított elsődleges jelentőséget, hogy az alperes az ellenkérelmében a felperesek kereseteinek jogalapját és összecszerúságát vitatta és azok teljes elutasítását kérte, a jogi érvelés részeként pedig azt adta elő, hogy a károkat, valamint azok összecszerúságát a felpereseknek kell bizonyítani, mindazonáltal a felperesek által megjelölt bizonyítási indítványokat (tanúvallomás, igazságügyi szakértő kirendelése) nem ellenezte. Külön kiemelte az álláspontját a II. rendű felperes jövedelemvesztése kapcsán, amelyet négy bekezdésen keresztül részletezett, ezt meghaladóan azonban a vagyoni kárigényekkel

összefüggésben ellenkérelmet nem terjesztett elő, nem részletezte, hogy annak elutasítását miért és milyen indokokra hivatkozással kéri. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) és (2), valamint 342. § (1) és (3) bekezdései nyomán a felek rendelkezési joga maradéktalanul érvényesül abban az értelemben is, hogy senki nem köteles védekezni, a bíróság pedig nem dönthet olyan kérdésben, amelyre a felek nem terjesztettek elő ellenkérelmet. Az elsőfokú bíróság ezért az alperes jogállítást vitató perfelvételi nyilatkozata hiányát a Pp. 203. § (2) bekezdése alapján úgy tekintette, hogy nem vitatta a felperesek érintett tény- és jogállítását.

[18] A Pp. 199. § (2) bekezdés bb) és bc) pontjait idézve az érdemi ellenkérelem tartalmára vonatkozóan kifejtette, hogy az alperes – a II. rendű felperes jövedelemveszteségének kivételével – nem nyilatkozott a felperesek vagyoni kárigényeire, még azok eltűlt voltára sem. Az pedig, hogy nem ellenezte a felperesek bizonyítási indítványainak teljesítését, nem pótolja az elmulasztott ellenkérelmet. Az alperes szabadon dönthet arról, hogy kíván-e és ha igen, milyen eszköz igénybevételével védekezni, amelyhez a bíróság kötve van. A Pp. 192. (helyesen: 199.) § (2) bekezdés b) pontjában írt védekezés formáinak egyike sem jelent meg a felperesek jövedelemveszteségen kívüli vagyoni kárigényei kapcsán, amelyben az általános vitatás szintjét meg nem haladó utalás sincs: nem tartalmaz kifogást, a kereseti kérelem vitatását, a felperesek tényállításait vitató nyilatkozatot és az alperes saját védekezését megalapozó tényeket, sem a kereset következetlenségét állító védekezést, hanem a keresetek jogalapját általánosságban vitatta, amely az általános vitatás szintjét nem haladta meg. Az ellenkérelem a bizonyításra szoruló tények körét behatárolta és – mivel a felperesek érdekében áll a kár bekövetkezésének bizonyítása – kizárólag a II. rendű felperes jövedelemveszteségével kapcsolatos bizonyítást foganatosította, egyebekben az ellenkérelem hiányait a Pp. 203. § alapján az alperes terhére értékelte és a Pp. 203. § (2) bekezdés a) pontja alapján úgy tekintette, hogy a felperesek tényállítását az alperes ebben a körben nem vitatta (BDT2019. 4014).

[19] Az ellenkérelem hiánya miatt és figyelemmel a 2024. november 30-ig lejárt járadékösszegekre is 48 399 660 forint és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest az alábbiak szerint: ápolás-gondozás címén 2016. január 3. és 2023. november 30. napjai közötti időszakra 31 269 305 forint, 2023. december 1. napjától 2024. november 30. napjáig további 6 950 520 forint (havi 579 210 forint) lejárt járadék; háztartási többlet-humánérőráfordítás címén 2018. január 3. és 2023. november 30. napjai közötti időszakra 4 616 068 forint, valamint 2023. december 1. napjától 2024. november 30. napjáig 1 187 316 forint (98 943 forint/hó) lejárt járadék; speciális eszközök többletköltsége címén 212 000 forint; pelenkázás többletköltségeként 428 897 forint a 2019. január 3. és 2022. december 31. napjai közötti időszakra, valamint 2023. január 1. napjától 2024. november 30. napjáig 205 942 forint (havi 8 954 forint) lejárt járadék; gyógyszer, gyógyhatású készítmények többletköltsége címén 2016. május 14. és 2022. december 31. napjai közötti 491 465 forint, valamint a 2023. január 1. és 2024. november 30. napjai közötti időszakra 190 256 forint (8 272 forint/hónap) lejárt járadék; üzemanyagköltség címén 2016. január 3. és 2022. december 31. napjai között 788 403 forint, valamint 2023. január 1. és 2024. november 30. napjai között 256 105 forint (11 135 forint/hónap) lejárt járadék; kíséret költségeként 1 754 562 forint a 2016. január 3. és 2019. november 15. napjai közötti időszakra, valamint 2023. december 1. és 2024. november 30. napjai közötti időszak vonatkozásában 691 518 forint (30 066 forint/hónap) lejárt járadék. Az egyes vagyoni igények középarányos időpontjától kezdődően kötelezte továbbá az alperest a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerint számított késedelmi kamat megfizetésére.

[20] Hozzáfűzte, hogy a vagyoni jogi kereset elbírálása során a felperesek, valamint a tanúk által előadottakat vette figyelembe. Megállapította – mivel az alperes ezt nem vitatta –, hogy a III. rendű felperes napi több órás ápolásra-gondozásra szorul. A felperesek előadása

mellett tanú1 és tanú2 tanúk is előadták, hogy a III. rendű felperes ellátása teljes embert igényel.

[21] A II. rendű felperes a III. rendű felperes ápolása, gondozása és ellátása mellett jövedelemszerző tevékenységet nem tud végezni, ezért – a részletesen megindokoltak szerint – a kereseti kérelemnek megfelelően 5 809 028 forint lejárt jövedelemvesztés, 2024. december 1-jétől pedig havi 77 560 forint jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[22] Emellett indokát adta az ítélet előzetes végrehajthatóságára, valamint a kiegészített ítéletben foglaltaknak megfelelően a perköltség, továbbá a meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség viselésére vonatkozó rendelkezéseknek is.

[23] Azt követően pedig, hogy a felperesek 143., majd az alperes 149. sorszám alatt kérte az elsőfokú ítélet rendelkező részében található számítási hibák kijavítását, a 151. sorszámú végzésével e kérelmeket elutasította. E végzés indokolása szerint a Pp. 352. § (1) bekezdése egyértelműen meghatározza a kijavítással korrigálható hibákat, amellyel azonban a határozat érdemén nem lehet változtatni (BH2023. 232.). A felek kérelme pedig e keretet meghaladta.

[24] Az alperes az elsőfokú ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésében elsődlegesen kérte annak a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását a következők szerint: kérte az I. és II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 48 399 660 forint összegből az ápolás-gondozás címén megállapított 31 269 305 forint és a háztartási többlet-humán erő ráfordítás költsége címén megállapított: 4 616 068 forint, továbbá a részükre 2024. december 1-jétől fizetendő 736 580 forint havi járadék összegből az ápolás-gondozás címén megállapított havi 579 210 forint és háztartási többlet-humán erő ráfordítás költsége címén megállapított havi 98 943 forint megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket hatályon kívül helyezni, és az elsőfokú bíróságot e körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítani. Másodlagosan, illetőleg a másodfokú tárgyaláson pontosítottak szerint amennyiben az ítéltábla részben helyezi hatályon kívül az elsőfokú ítéletet, kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és a sérelemdíj leszállítását az I. rendű felperes esetében 18 000 000 forint, a II. rendű felperes esetében 15 000 000 forint, a III. rendű felperes esetében 28 000 000 forint, a IV. rendű felperes esetében 5 000 000 forint összegre, emellett az I. és II. rendű felpereseknek lejártként megítélt kártérítés leszállítását (a speciális eszközök, pelenka, gyógyszer, gyógyhatású készítmények, üzemanyag és kíséret költsége címén megítélt) 5 019 148 forint, míg a 2023. (ténylegesen: 2024.) december 1-jétől megítélt költségpótló járadékuk leszállítását (a pelenka, gyógyszerek, gyógyhatású készítmények költsége címén megítélt) havi 17 226 forint. Kérte a felperesek első- és másodfokú perköltségben való marasztalását is. Az elsődleges fellebbezési kérelmet azzal indokolta, hogy a fellebbezésében idézett ellenkérelme szerint jogalapjában és összecszerűségében is vitatta a keresetet, és arra hivatkozott, hogy a felpereseknek kell bizonyítania a káraikat és azok összecszerűségét, amelyek kapcsán a másodfokú eljárásban is vitatja az ápolás-gondozás és a háztartási többletfeladatok elvégzését és azok összecszerűségét. Felsőbírósági döntésekre hivatkozva kifejtette, hogy az összecszerűség vitatása kellő tartalmú ellenkérelemnek minősül, továbbá hogy mindezek bizonyítása orvosszakértő bevonását teszi szükségessé, amelynek hiányában a felperesek nem tettek eleget a bizonyítási kötelezettségüknek, az elsőfokú bíróság pedig a hatáskörén túlterjeszkedve szakkérdésben foglalt állást, amelynek kapcsán idézte a Pp. 265. § (1), 279. § (1) és 300. § (1) bekezdéseit is. Az elsőfokú eljárás e lényeges szabályainak megsértése kihatott az ügy érdemi eldöntésére, ezért e körben meg kell ismételni az elsőfokú eljárást és új határozatot kell hozni. A másodlagos fellebbezési kérelem indokául azt adta elő, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat megszegve engedélyezte a felperesek 2024.

szeptember 9-i keresetváltoztatás iránti kérelmét, holott az egyrészt a Pp. 215. § (1) bekezdésének nem felelt meg, hisz a keresetváltoztatás új tényállítással okozati összefüggésben nem állt, másrészt a Pp. 217. § (1) bekezdése alapján elkésett. Idézve a Pp. 214. § (3) bekezdés a) és 215. § (1) bekezdés a) pontjait, 217. § (1), 218. § (1) és 219. § (1) bekezdéseit, fenntartotta, hogy a szakértő a szakvéleményében szakértői megállapítást tett, új tényállási elem nem merült fel, hanem a lelki folyamat fennálltát erősítette meg (szakmai megfogalmazásokkal), amelyre a felperesek már a keresetlevélben is hivatkoztak. Az ár- és értékviszonyok vonatkozásában pedig a keresetváltoztatás elkésett, amelynek kapcsán fenntartotta a felsőbb bíróságok döntéseire vonatkozó hivatkozását, amelyek értelmében nem annak van jelentősége, hogy a felperesek mikor és milyen forrásból értesültek az éves átlagos infláció pontos mértékéről, hanem annak, hogy mikortól kezdődően érezhetik a saját kiadásaikban az ár- és értékviszonyok jelentős megváltozását: ez pedig legkésőbb 2022 végén bekövetkezett, amelyet a bírói gyakorlat azért fogad el, mert a késedelmi kamat mértéke ekkor nem fedezte az inflációt (a keresetváltoztatás időpontjában az infláció 3% volt, szemben a 2022 decemberi 24,5%-kal, amelynek elfogadása azt is jelentené, hogy a keresetet bármikor meg lehet változtatni erre hivatkozással). Utalt arra is, hogy a sérelemdíj számítási módszere ezzel összefüggésben követhetetlen is, mert az I. és II. rendű felperesek korábban eltérő igénye a káreseménytől számított 8 év elteltével megegyező összegben szerepel a keresetváltoztatásban. A felperesek ezért csak az eredeti keresetek szerinti sérelemdíjra tarthatnak igényt, amelyek egyébként is eltúlzottak: az I-III. rendű felperesek esetében az ítélet meghozatalakor értékviszonyoknak felelnek meg, a IV. rendű felperes esetében még azon az árszínvonalon is eltúlzott. Idézve a Ptk. 2:52. § (3) bekezdését és utalva a bírói gyakorlat megállapításaira is hangsúlyozta, hogy a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal a kártérítési összeg meghatározásának csak a nagyságrendi behatárolásához ad szempontot. Az elsőfokú ítélet tényállásában is rögzített, az I. rendű felperes lakhatási körülményeire, a III. rendű felperest elhanyagoló magatartására és ezért a III. rendű felperes utóbb visszavont ideiglenes nevelésbe vételére utalással előadta, hogy az elsőfokú bíróság e tényeket nem értékelte kellő súllyal az I. és II. rendű felpereseknek megítélt sérelemdíjnál, hiszen a gyámhivatali jelzőrendszer valamennyi tagjának együttes véleménye az volt, hogy az I. rendű felperes elhanyagoló magatartást tanúsított, a megadott lakcímen a gyermek hazaadását nem javasolták, a bántó védelem a gyermek hazaadását – a családsegítő munkatárssal együtt – nem javasolta. Ez pedig nem áll összhangban a keresetlevélben jelzett családi idillel, hogy nehezen élték meg a III. rendű felperes károsodásait, akit örömmel vártak. Mindezeket nem írhatja felül, hogy a gyámhatóság saját hatáskörében visszavonta a határozatát, amely leginkább azért történt, mert az I. rendű felperes a lakókörnyezetén változtatott, 'város neve'-ra költözött a II. rendű felpereshez és annak családjához, ahol a körülmények a gyermek gondozására, nevelésére alkalmasak voltak. A sérelmüket pedig (és a IV. rendűt is) enyhíti, hogy két egészséges gyermekük is született, amely nem támasztja alá azt sem, hogy a családtervezésük is megváltozott, de ezzel kapcsolatban az sem elhanyagolható – mivel ők is az alperesnél születtek meg –, hogy nem ingott meg a bizalmuk az alperesben. Az elsőfokú ítélet szerint továbbá az I., II. és IV. rendű felperesek pszichés terápiára szorulnak, azonban a III. rendű felperes születése óta eltelt 9 évben ezt nem vették igénybe (pedig a perben végig állították lelki, pszichés állapotuk megnehezülését), a szakvélemény szerint nincs igényük erre, holott két egészséges gyermeket is a kilátástalanság állapotában nevelnek. Az elsőfokú bíróság értékelte azt is, hogy az I. és II. rendű felpereseknél szexuális rendellenesség valószínűsíthető, amelyhez képest nem elhanyagolható, hogy további két gyermekük is született. Álláspontja szerint továbbá az elsőfokú bíróság kifejezetten egy felsőbb bírósági döntéshez (Fővárosi Ítéltábla Pf.20.061/2024/5. számú ítélete) igazította az I., II. és III. rendű felpereseknek megítélt sérelemdíjat, holott a III. rendű felperes eltérő fokban károsodott, de a részükre megítélt

sérelemdíj a további megjelölt határozat viszonylatában is eltúlzott, és összehasonlításra álláspontja szerint a Debreceni Ítéltábla egyik határozata lehet alkalmas (Pf.I.20.091/2023/9. számú ítélet), amely jóval súlyosabb károsodás alapján ítélte meg jóval alacsonyabb összegeket 2023. évi árszínvonalon. Emellett a bíróság azon megállapítása, hogy a III. rendű felperes a megszületésétől kezdve egész életében viseli az egészségkárosodásának a terheit, nem alapozza meg a túlzó mértékű sérelemdíjat. Mindezek miatt az I., II. és III. rendű felperesek által eredetileg kért sérelemdíj, de a 2024. évi árszínvonalon áll arányban az általuk elszenvedett sérelmekkel és a bírói gyakorlattal. A IV. rendű felperes vonatkozásában hivatkozott arra is, hogy a részére megítélt sérelemdíj azért is túlzó, mert a nagyszülői aggodalom természetes jelenség, emellett nem él közös lakcímen a további felperesekkel, de – a gyámhivatali előzmények miatt – fenntartásokkal kell kezelni azt az előadását is, hogy nagy reményekkel várta az első unokáját, a III. rendű felperest, és nagy megrázkódtatást okozott a koraszülés is. Emellett természetesnek kell lennie egy nem beteg unoka esetében is, hogy a felek napi kapcsolatot tartanak, a IV. rendű felperes segít, amiben tud, amelyek a sérelemdíjra való jogosultságot nem alapozzák meg. Az azonban nem a szoros kapcsolatot támasztja alá, hogy mióta a III. rendű felperes epilepsziája jelentkezett, a IV. rendű felperes éjszakára nem vállalja őt, azaz korlátozottan vesz részt az ellátásában. Ezért az, hogy az ő életében is törés jelentkezett, nem alapozza meg a túlzó mértékű sérelemdíjat, amelynek leszállítása ezért 2024. évi árszínvonalon 5 000 000 forintban indokolt. Az elsődleges fellebbezési kérelemben is hivatkozott vagyoni kárigényeket illetően másodlagosan a (különösen a szakértői) bizonyítottság hiányában kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, amelynek kapcsán megismételte az elsődleges fellebbezési kérelem indokait.

[25] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Idézve az alperes érdemi ellenkérelmében foglaltakat és a Pp. 199. § (2) bekezdés bb) alpontját azt hangsúlyozták, hogy a hatályos perjogi szabályok szerint nem elégséges pusztán azt feltüntetni az ellenkérelemben, hogy az alperes vitatja az összecszerűséget, és annak bizonyítása a felperesre hárul, hanem pontosan meg kell határozni, hogy az egyes kereseti kérelmeket és azok részeit miért és mennyiben vitatja, hiszen e jogszabályhely szerint a vitató és (nem pedig vagy) cáfoló nyilatkozatokat kell előterjesztenie. Ennek hiányában a pusztán vitatás nem tényleges ellenkérelem, ugyanis még az sem tudható, hogy mi szorul vagy nem szorul bizonyításra. Alátámasztja ezt, hogy az ellenkérelem cáfoló nyilatkozatot tett a jövedelemveszteségre nézve, amelyet az elsőfokú ítélet is helytállóan levezetett. Az alperes még arra sem hivatkozott, hogy a kárigény eltúlzott, így az elsőfokú bíróság nem került abba a helyzetbe, hogy hiánypótlás keretében tisztázza, hogy az alperes – a jogalapi okokon túl – melyik részében, mennyiségileg, indokoltságában, számítási módjában, egyéb jogelv vagy joggyakorlat okán vitatja-e az összecszerűséget. Az elsőfokú bíróság ezért nem szakkérdésben foglalt állást, hanem a hiányos ellenkérelem jogkövetkezményeként értékelte, hogy nincs helye bizonyításnak (amelyet nem pótol, hogy az alperes nem ellenezte a felperesi bizonyítást). Az alperes által hivatkozott bírói döntés nem irányadó, mert ott valamennyi felperesi tényállítást vitattak. A jelen érdemi ellenkérelem tartalma szerint jogalapi ok miatt alapozza meg az összecszerűségi vitatást. Azért is alaptalan a fellebbezés elsődleges kérelme, mert az alperes csak részben kéri az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az új eljárás lefolytatását, mégpedig az ápolás-gondozás és a háztartási kisegítő többletköltsége vonatkozásában, azonban az egyéb kártételek vonatkozásában ilyen fellebbezési kérelme nincs mindannak ellenére, hogy a többi kártétel esetében is felmerült különleges szakértelmet igénylő kérdés, azaz ebből az okból a többi kártételt is támadnia kellett volna. A perjogi szabályoknak nem megfelelő ellenkérelem jogi következménye a Pp. 203. § (2) bekezdés a) pontja alapján, hogy az alperes a vagyoni károk körében tett

tényállításait, jogállításait – nem jogalapi okból – nem vitatja. Az elsőfokú bíróságnak pedig nem merült fel a Pp. 266. § (1) bekezdése szerinti kételye. A másodlagos fellebbezési kérelem sérelemdíjat érintő része körében előadták, hogy az elsőfokú bíróság a berekesztéskor hatályos és érvényes kereseti kérelmekről döntött, az elsőfokú bíróság egyoldalú kérelmüknek helyt adó végzése pedig az ítélettel együtt sem fellebbezhető. Az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdése alapján csak azt vizsgálhatja, hogy e pervezető végzés meghozatala eljárásjogi szempontból megfelelt-e a perjogi szabályoknak: volt-e keresetváltoztatás iránti kérelem, jogosult nyújtotta-e be, szabályszerűen kézbesítették-e, biztosították-e a nyilatkozattételt az alperesnek, elrendelték-e a kiegészítő perfelvételt, azt lefolytatták-e és a kiegészítő perfelvételi tárgyalást lezárták-e. Azt azonban nem vizsgálhatja, hogy az elsőfokú bíróság milyen tartalmi alapon hozott a kérelemnek helyt adó végzést, az ugyanis, hogy az állított új tény annak minősül-e a pszichés állapot szakértői igazolása útján, nem eljárásjogi, hanem ténybeli megítélés, amely túlmutat az eljárás szabályszerűségének vizsgálatán. Az ítéltábla nem jogosult a Pp. 369. § (2) bekezdése alapján sem a keresetváltoztatást engedélyező végzés felülbírálatára, mert azt az elsőfokú bíróságnak a Pp. 349. § (3) bekezdése alapján nem kellett megindokolnia, ugyanis azzal szemben jogorvoslatnak nincs helye. Az alperes ténybeli érvelésével szemben pedig a keresetlevél előterjesztésekor nem tudtak tényállítást tenni arra, hogy a párkapcsolati életük hogyan fog alakulni 8 évvel később, lesz-e olyan kóros mentális zavar, amely okán terápiára szorulnak. Önmagában a kóros pszichés status megállapítása különleges szakértelmet igényel, ezért a szakértő szakmai ténymegállapítása új ténynek minősül (ellenkező esetben nem kellene szakértőt kirendelni, elég lenne az öndiagnózis a laikus féltől). Az ár- és értékviszonyokat tekintve pedig az alperes egy két évvel korábbi ítéltáblai döntésre hivatkozott, de az ott érintett gyermek károsodásai is nagyban megegyeznek. A gyámügyi előzményeket illetően pedig az alperes által hivatkozott helyzet csak 2016. május 9-ig állt fenn, amelyhez képest bizonyított ténykérdés, hogy az I. rendű felperes a gyermek gondviselése érdekében rövid idő alatt rendezte a családi körülményeit, folyamatos a szülők és nagyszülő ellátása és gondozása, a kár bekövetkezése óta eltelt 9 évben a szülők gyermekhez való érzelmi és gondoskodó viszonya nem változott. A kereseti előadás, a tanúbizonyítás és a pszichológus szakvélemény jóval később készült, amikor e két hónapnyi időszak már semmilyen jelentőséggel nem bírt. Ráadásul az I. rendű felperes mint fiatal anya olyan pszichés állapotba kerül, hogy időbe telt, amíg rendezni tudta érzelmi helyzetét, és az adott élethelyzethez tudja igazítani lakhatási körülményeit, amelyhez az alperestől nem kapott pszichés támogatást. A további gyermekek születése pedig nem befolyásolja az előállt hátrányokat és nem enyhíti az a tény sem, hogy a felperesi szülők további gyermekvállalás mellett döntöttek. A bizalomvesztés hiányára vonatkozó állítás pedig abszurd és bizonyíthatatlan, de nincs is jelentősége, ráadásul részben jogszabályból fakad a területi ellátási kötelezettség. A pszichoterápia szükségességéről pedig csak a szakértői véleményből szereztek tudomást, a terápiához való viszonyulásukra vonatkozó nyilatkozatuk pedig még azelőtti, hogy a szakvélemény megállapításait megismerték. A IV. rendű felperes mint nagyszülő sérelmei a ténylegesen elszenvedett hátrányoktól (amelyek jelentősen túlmutatnak a nagyszülői aggodalmon és szokásos kapcsolattartáson) függenek, nem attól, hogy egy háztartásban laknak-e. Másodlagosan ugyanakkor utaltak arra is, hogy az eredeti kereseti kérelem szerinti követelésük megfelel a 2016. évi árszintnek, ezért azután kamat is megilleti őket. A vagyoni károk körében hiányolták, hogy a fellebbezés nem tartalmaz indokot arra, hogy az alperes mi alapján vitatja az elsőfokú ítéletben a kíséret kapcsán megítélt havi 30 066 forint és az üzemanyagköltség címén megítélt havi 11 135 forint járadékot, amely ezért alaptalan. Arról sem nyilatkozik az alperes, hogy a kamatrendelkezéseket e tételek kapcsán vitatja-e, ugyanis a fellebbezési kérelme szerint a kamatrendelkezést is támadja. Az ápolás és gondozás, valamint a háztartási kisegítő többletköltsége vonatkozásában pedig nincs tényleges másodlagos kérelme (azaz leszállítás

íránt), ugyanis továbbra is elutasítást kér a bizonyítottság hiányára hivatkozva, amellyel kapcsolatban a felperesek is fenntartották az elsődleges fellebbezési kérelemmel szemben tett ellenkérelmük hivatkozásait. Álláspontjuk szerint azonban bizonyítottság hiányában azért sem lehet elutasítani a vonatkozó kereseteket, mert ez esetben az elsőfokú bíróságnak az anyagi pervezetés keretében tájékoztatnia kellett volna őket arról, hogy az alperesi ellenkérelem a perjogi szabályoknak megfelel, a bizonyítási indítványok visszavonása a felperesek terhén marad. Ezért ebben a nem várt esetben a másodfokú bíróságnak kell pótolnia az anyagi pervezetést és döntenie a felperesi bizonyítási indítványok alapján.

[26] A felperesek a kijavítás iránti kérelmüket elutasító 151. számú végzéssel szemben előterjesztett fellebbezésükben kérték e végzés kérelmük szerinti megváltoztatását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Hivatkozásuk szerint – amelyben megismételték a kijavítás iránti kérelmükben foglaltakat – a Pp. 352. § (1) bekezdése alapján az ítélet kijavítására a számítási hiba is okot ad, különösen ha az ítélet indokolásából egyértelműen kiderül. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott eseti döntés pedig contra legem, ugyanis ilyen esetben a rendelkező rész nem elbírálási okból változik.

[27] Az alperes és a beavatkozó nem tett észrevételt e fellebbezésre.

[28] A felek fellebbezéseit az ítéltábla részben megalapozottnak találta.

[29] Előjáróban – és a felperesek kijavítás iránti kérelmét elutasító végzés elleni felperesi fellebbezést is érintően – azt szükséges rögzíteni, hogy az ítéltábla részítéletnek [Pp. 341. § (2) bekezdése] tekintette az elsőfokú ítéletet (a továbbiakban: elsőfokú részítélet), mivel az elsőfokú bíróság a Pp. 341. §-ának (1) bekezdésében rögzítettek ellenére nem döntött valamennyi kereseti kérelemről.

[30] A felperesek kijavítás iránti kérelmében foglaltak ugyanis részben azzal álltak kapcsolatban, hogy az elsőfokú részítélet lejárt (költségpótló) vagyoni kárigényekre vonatkozó összesítő rendelkezése (48 399 660 forint) és az azt követő kamatrészletezés (ápolás-gondozás: 38 219 815 + háztartási többlet-humánerőráfordítás: 5 803 384 + speciális eszközök: 212 000 + pelenkázás: 536 345 + gyógyszer: 590 729 = 44 830 573 forint) sem egymással, sem az indokolás szerint a kereseti kérelmekkel megegyezően elfogadottak szerint rögzítettekkel [ápolás-gondozás: 38 219 825 + háztartási többlet-humánerőráfordítás: 5 803 384 + speciális eszközök: 212 000 + pelenkázás: 634 839 + gyógyszer: 681 721 + üzemanyag: 1 044 508 + kíséret: 2 446 080 = 49 042 357 forint (és nem a kijavítás iránti kérelem szerinti 49 033 357 forint)] nem egyezik. Mivel az elsőfokú részítélet konzekvensen rögzíti, hogy e kárigényeket az I. és II. felperesek követeléseivel egyezően fogadta el, az indokolás pedig e kereseti kérelmek esetében mentes a számítási hibától, megállapítható, hogy a rendelkező rész terhelte számelírással/számítási hibával, mivel az indokolásban helytállóan részletezettek szerint e kárigények összesen 49 042 357 forintot tesznek ki. Ebből a kamatkötelezettség részletezésénél a pelenkázásra jutó tőkeösszeg helyesen 634 839 forint, nem pedig 536 345 forint, a gyógyszerköltség pedig helyesen 681 721 forint, nem pedig 590 729 forint. E vonatkozásban ezért az elsőfokú bíróság támadott végzésében foglaltaktól eltérően helye volt a kijavításnak, mert a Pp. 352. § (1) bekezdése szerint ha a határozat névcsere, hibás névírás, szám- vagy számítási hibát, illetve más hasonló elírást tartalmaz, a bíróság azt kérelemre vagy hivatalból bármikor kijavíthatja. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság helytállóan ismertette a BH2023.232 számú döntésben rögzítetteket (a kijavítás nem eredményezheti a bírósági határozat érdemi megváltoztatását), az annak alapját képező tényállástól eltérően azonban valójában a jelen kijavítás (amelyre az ítéltábla a Pp. 353. § alapján is jogosult) nem az elsőfokú bíróság – kereseteknek megfelelő – döntésének érdemi megváltoztatását, hanem az azt terhelő számítási hibák és elírások korrekcióját szolgálja.

[31] Ezt meghaladóan ugyanakkor az állapítható meg, hogy bár az elsőfokú bíróság az indokolás [136] bekezdésében foglaltak szerint e kárigények mindegyike vonatkozásában rendelkezni kívánt a kamat megfizetéséről, a kijavítás iránti kérelemben foglaltak szerint ténybelileg helyesen, de – minthogy az ítélet kiegészítése iránti kérelemnek lett volna helye – kijavítás iránti kérelemként, illetőleg azon alapuló fellebbezésként az I. és II. rendű felperesek megalapozatlanul hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a lejárt üzemanyag- és kísérettel felmerült költség kamatairól. Mivel az elsőfokú bíróság e kamatkövetelésekről nem határozott, az ítéltábla részítéletnek tekintette az elsőfokú ítéletet, és azt a fent rögzítettek szerint kijavította (függetlenül attól, hogy az elsőfokú részítélet alábbiak szerinti részbeni hatályon kívül helyezése érintette a kijavított rendelkezést is).

[32] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelme pedig annyiban megalapozott volt, hogy az elsőfokú részítéletben foglaltaktól eltérően az írásbeli ellenkérelem alkalmas volt a perfelvételi nyilatkozatainak megtételére a kártérítési igények mindegyikét illetően. Az abban foglaltak szerint ugyanis az alperes e vonatkozásban azzal védekezett, hogy a keresetet a jogalap és az összecszerűség tekintetében vitatja, és kérte a keresetek elutasítását az arra történő utalással, hogy az I. és II. rendű felpereseknek kell bizonyítani a káraikat és azok összecszerűségét. Az ellenkérelem 2020. október 14-i előterjesztésekor hatályos Pp. 199. § (2) bekezdés b) pontjának bb) – bd) alpontjai szerint az ellenkérelem érdemi részében – ha azzal a fél a perben védekezni kíván – fel kell tüntetni érdemi védekezés esetén a kereseti kérelem vitatott részét, a keresetlevélben feltüntetett tényekre, bizonyítékokra és bizonyítási indítványokra vonatkozó vitató nyilatkozatot és a védekezést megalapozó tényeket, a keresettel érvényesített jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggést cáfoló jogi érvelést, és a védekezést – ideértve az anyagi jogi kifogást is – megalapozó tényeket alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, illetve bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon.

[33] E jogszabályi rendelkezések egyértelmű megfogalmazása szerint („ha azzal a fél a perben védekezni kíván”) az alperes rendelkezési joga [Pp. 2. § (1) bekezdése] volt annak a megjelölése, hogy a kereseteket vitatja-e, ha igen mennyiben és milyen okból, illetőleg elő kíván-e terjeszteni azt cáfoló tényállítást, jogi érvelést vagy bizonyítást. Az alperes írásbeli ellenkérelme pedig megfelelt ennek, azaz a már ekkor hatályos jogszabályi rendelkezéseknek is, mert egyértelműsítette, hogy – a felelősségének függvényében – az I. és II. rendű felperesek ebbéli károsodásainak tényét (felmerültét) és összecszerűségét vitatta (azaz az utóbbit a tartalma szerint – ellenkező bizonyításáig – eltúlozottnak tartja), mivel azt az álláspontja szerint az I. és II. rendű felperesek nem bizonyították. Ez egyben azt is jelentette, hogy az I. és II. rendű felperesek e kereseteit egyebekben (indokoltság, számítási mód, ideértve a minimálbérrel történő számítást) nem tette vitássá. Ehhez képest az elsőfokú részítéletben elvártak amellet, hogy az alperes rendelkezési joga ellenére követeltek volna meg tőle további érdemi védekezést, azt eredményeznék, hogy az alperes, amely nyilvánvalóan nem részese a felperesek mindennapjainak (és lényegében valamennyi per hasonló alperese szükségszerűen), állítási szükséghelyzetbe (Pp. 184. §) kerül a felperesek helyett, és neki kellene tételesen cáfolnia a felperesek tényállításait és az ő bizonyítási érdekük helyett – akár bizonyítási szükséghelyzetben (Pp. 265. §) – kötelessége lenne az ellenbizonyítás vagy az egyező jogi álláspontja [pl. Pp. 237. § (3) bekezdés a) pont] ellenére a jogi érvelés cáfolata.

[34] A Pp. jelen per „első” perfelvételi tárgyalásának 2021. február 22-i határnapjakor már módosított (2021. január 1-jétől hatályos és e perben is alkalmazandó) 199. § (2) bekezdés b) pontjának bb) és bc) alpontjai szerint pedig az ellenkérelem érdemi részében – ha azzal a fél a perben védekezni kíván – fel kell tüntetni érdemi védekezés esetén a keresetlevél érdemi részében előadottakra vonatkozó vitató és cáfoló nyilatkozatokat, a

védekezést – ideértve az anyagi jogi kifogást is – megalapozó tényeket és az azokat alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, illetve bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon. Az e jogszabályhelyet módosító 2020. évi CXIX. törvény 18. §-ához fűzött előterjesztői indokolás szerint a javaslat – a keresetlevél tartalmának egyszerűsítéséhez igazodva – a jogalkalmazói tapasztalatokra tekintettel egyszerűsíti és észszerűsíti az alperesi írásbeli ellenkérelem tartalmát. Ez pedig a fentiekhez képest nem értelmezhető másként, hogy az alperes akkor köteles cáfoló nyilatkozatokat is megtenni a vitató nyilatkozatok mellett, ha azzal a perben védekezni kíván. Az I. és II. rendű felperesek „és” kötőszóval kapcsolatos értelmezéséhez képest az pusztán annak a zárt körét kívánja megszabni, hogy az ellenkérelem ezen alpont szerinti érdemi védekezésének részeként a vitató „és” cáfoló nyilatkozatoknak van helye (azokat kell feltüntetni), de pl. nem kell feltüntetni azt amit az alperes nem vitat „vagy” nem kíván cáfolni, amelyhez képest pl. az alperes szükségtelenül tüntette fel, hogy a felperesi bizonyítási indítványokat nem ellenzi. Márpedig ebből a szempontból van jelentősége a Pp. 203. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, amely szerint ha a fél az e törvényben vagy a bíróság felhívásában meghatározott valamely perfelvételi nyilatkozatot nem tüntet fel a perfelvételi iratban, úgy kell tekinteni – mindaddig, amíg nyilatkozatot nem tesz –, hogy a fél az ellenfél érintett tényállítását, jogállítását, illetve bizonyítékát nem vitatja, az ellenfél érintett kérelme, illetve indítványa teljesítését nem ellenzi, kivéve, ha korábban ezzel ellentétes nyilatkozatot tett. E jogszabályhely is egyértelműsíti, hogy az ellenkérelem tartalmát az érintett, az itt is kifejezetten „vitásként” rögzített nyilatkozat alapján kell értelmezni (azaz a fentiekben részletezettek szerint).

[35] Az ítéltábla az alperesi fellebbezésben helytállóan hivatkozott Pf.I.20.091/2023/9. számú ítélete mellett utal a Pf.I.20.117/2024/4. számú részítéletében kifejtettekre is, amely szerint „az alperesi vitatás miatt a felperesek érdekében áll a kártérítés minél nagyobb összegben történő elfogadása, amellyel szemben az alperes részéről elegendő volt az összecszerúséget vitató (azt túlzónak tartó) ellenkérelem előterjesztése a Pp. 199. §-a (2) bekezdésének bb) pontja alapján. Az pedig, hogy (...) ennek részeként nem terjesztett elő a felperesi igényt cáfoló nyilatkozatot és bizonyítást is, csupán azt eredményezi, hogy nem élt a – bizonyítási érdeket felül nem író – ellenbizonyításra vonatkozó jogosultságával (de nem kötelezettségével); a jogvita összecszerúséget érintő kereteit azonban kijelölte ezzel is. (...) Ez azonban (...) azt is jelenti, hogy a kereset összecszerúsége vitatásának korlátait az ellenkérelem határozza meg [ide nem értve, ha a bíróságnak merül fel kételye a Pp. 266. §-ának (1) bekezdése szerint].”

[36] Az érdemi tárgyalási szakaszig az I. és II. rendű felperesek is mindezeknek megfelelően értékelték az ellenkérelmet, és annak ismeretében is többrétű bizonyítási indítványt terjesztettek elő (pl. 53. sorszámú irat), de a perben történt tanácsváltásig az elsőfokú bíróság is, amely és – mivel a felek között a bizonyítást illetően vita nem volt, a Pp. 237. § (2) bekezdés alapján szükségtelenül – tájékoztatta a feleket, hogy a felpereseknek kell bizonyítani a kártérítés összegét (24. sorszámú jegyzőkönyv). Ebben jelentett alapvető változást az I. és II. rendű felperesek ellenkérelem tartalmával kapcsolatban eltérően kialakított álláspontja, amely alapján visszavonták a bizonyítási indítványaikat, amellyel szemben azonban az alperes fenntartotta az ellenkérelmet. Ezzel ugyanis a felek között immáron vita van arra nézve, hogy valamely tény bizonyítása melyik felet terheli, egyáltalán terheli-e a feleket bizonyítás, amellyel összefüggésben az elsőfokú bíróság elmulasztotta a felek arra vonatkozó tájékoztatását (és csak a részítéletben tette meg), hogy nem tartja fenn a korábbi anyagi pervezetést, hanem azt meg kívánja változtatni a Pp. említett 237. § (2) bekezdésében rögzített bizonyítási kérdések körében. Erre tekintettel az ítéltábla a másodfokú tárgyaláson végezte el a szükséges (az eredetinek megfelelő) anyagi pervezetést a Pp. 369. § (4) bekezdése alapján, és mivel az I. és II. rendű felperesek ennek ismeretében

fenntartották az eredetileg előterjesztett bizonyítási indítványukat, de az alperes elsődleges fellebbezési kérelme is ezen eljárási szabálysértés orvoslását célozta, ugyanakkor a kért bizonyítás (és az ezzel kapcsolatos érdemi döntés hiánya) meghaladja a másodfokú eljárás kereteit, az ítéltábla annyiban megalapozottnak találta az alperes fellebbezését, hogy ez alapján az ápolás-gondozás és a háztartási többlet-humánerőforrás vonatkozásában az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezése és az eljárás megismétlése indokolt a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

[37] Az ítéltáblának ezzel kapcsolatban figyelemmel kellett lennie arra is, hogy az alperes fellebbezése – a sérelemdíj mellett – a lejárt és járadékként megítélt kártérítési tételek közül csak e két elemet tette érdemben vitássá, ezért ezt meghaladóan valójában nem volt indoka az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezésének, ezért nem volt akadálya, hogy az alperes a fellebbezésében azt kérje, hogy az ítéltábla részítélettel határozzon, amelyből következően a további, az elsőfokú részítélet további hatályon kívül helyezésére vonatkozó fellebbezési kérelem megalapozatlan volt, ezért a kártérítésben (ideértve a II. rendű felperes jövedelemveszteségét is) történő marasztalásra vonatkozó további és a jogsértés megállapítására vonatkozó rendelkezéseket az ítéltábla az ügy érdemét nem érintve hagyta helyben a Pp. 382. § alapján.

[38] Az utóbbihoz kapcsolódó felperesi érveléssel szemben az ítéltábla hangsúlyozni kívánja, minthogy a fellebbezés – főszabály szerint – teljes átszármaztató hatályú rendes perorvoslat (pl. Kúria Pfv.I.21.274/2023/5. számú határozata), nincs akadálya, hogy az alperes a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét is korlátozó rendelkezési joga alapján – mintegy feltételhez nem kötött „perfelvételi” nyilatkozatként [Pp. 221. § (1) b) pont] – az írásbeli ellenkérelmében még vitatott egyes tételeket a másodfokú eljárásban már ne tegye vitássá.

[39] Az alperes részben – ugyancsak eljárásjogi okokból – megalapozottan támadta a sérelemdíjban őt marasztaló rendelkezéseket is. Annak előrebecsájtásával, hogy az elsőfokú bíróság is csak „relatív” új ténynek minősítette a vonatkozó keresetváltoztatás alapjául szolgáló szakértői megállapításokat, az alperes (és a beavatkozó) védekezésével szemben semmilyen indokát nem adta, hogy az ár- és értékváltozásra alapított nyilatkozatok mennyiben megengedhetők.

[40] A felperesek érvelésével szemben a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti alaki felülbírálat kiterjed az elsőfokú bíróság eljárása szabályszerűségének vizsgálatára, márpedig – az alább részletezettek szerint – az eljárási jogszabályok szabályozzák, hogy miként kell értékelni az általuk tartalmiként hivatkozott körülményeket. Ennek megfelelően a másodfokú eljárás során is vitássá tehető, hogy a keresetváltoztatást határidőben terjesztették-e elő, illetőleg az engedélyezhető-e. A bírói gyakorlat szerint ugyanis (pl. BH2024.161.) a keresetváltoztatás engedélyezésénél a bíróságnak (fellebbezés esetében a másodfokú bíróságnak) elsődlegesen azt kell vizsgálnia, hogy a fél a keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelmét a Pp. 217. § (1) bekezdésében meghatározott határidőben terjesztette-e elő, a kérelem tartalmazza-e a Pp. 217. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi elemeket, a fél csatolta-e a Pp. 217. § (3) bekezdésében megjelölt bizonyítékokat, továbbá a megváltoztatott kereset vonatkozásában fennáll-e a keresetlevél-visszautasítási okok bármelyike. Ha a keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelem e követelményeknek nem felel meg, a bíróság azt a Pp. 218. § (1) bekezdése szerint visszautasítja. A tartalmi vizsgálat körében a megengedhetőség Pp. 215. § (1) bekezdésében írt feltételei fennállásának kérdésében kell állást foglalni, és ennek eredményétől függően, a Pp. 219. § (1) bekezdése alapján a keresetváltoztatás engedélyezésének vagy a keresetváltoztatás iránti kérelem elutasításának van helye. Az ítéltábla emellett utal arra is, hogy a keresetváltoztatás – a megnevezésében foglaltakkal egyezően – a kereset terjedelmét érintő nyilatkozat, a bíróságok pedig a

másodfokú eljárás során is hivatalból vizsgálják (a már említett átszármaztató hatás miatt is), hogy a kereset egészét illetően (így a megváltoztatott részében is) merülnek-e fel olyan perakadályok, amelyek alkalmatlanná teszik a kereset egészének vagy érintett részének érdemi elbírálását (lásd Pp. 379. §), ezért e kérdéseket a bíróságoknak hivatalból kell vizsgálniuk (pl. Kúria Pfv.VI.21.004/2023/5. számú ítélet).

[41] A felperesek e – 2024. szeptember 10-i – keresetváltoztatás alapjául két új tényre hivatkoztak: a pszichológus szakértő által megállapított lelki hátrányaikra (az I. és II. rendű felperesek pszichés anomáliái és valószínűsíthető szexuális rendellenessége, hogy az I., II. és IV. rendű felperesek pszichés terápiára szorulnak, életvitelük beszűkült, szociálisan izolálódtak, lelki és pszichés állapotuk a III. rendű felperes betegsége miatt negatív irányba változott) és a 2021. év végétől egyre gyorsuló ütemben, túlnyomórészt 2022-től kezdődő inflációra. A Pp. elsőfokú bíróság által is hivatkozott rendelkezései közül a 214. § (3) bekezdése e vonatkozásban a következőket rögzíti: a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig előadott tényállításhoz képest eltérő vagy további tény állításának kivételesen – törvény eltérő rendelkezése hiányában – akkor van helye az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig, ha a fél olyan tényre hivatkozik, amely önhibáján kívül, a perfelvételt lezáró végzés meghozatala után jutott tudomására, illetve következett be, vagy tudomására jutó, illetve bekövetkező tényre tekintettel válik a per eldöntése szempontjából jelentőssé. A (4) bekezdés szerint pedig a fél a (3) bekezdés szerinti feltételeknek megfelelő tényállítást (a továbbiakban: új tényállítás) a tény bekövetkezésétől vagy az arról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül terjesztheti elő, egyidejűleg köteles a tudomásszerzés időpontját és az önhiba hiányát valószínűsíteni.

[42] Az elsőfokú részítelet indokolásától eltérően a felperesek a pszichés állapotukra vonatkozó tényekkel (figyelemmel a szigorú jogalkotói szándék szerinti „kivételességre” is) tisztában voltak/lehettek volna a perindításkor is, amelyet a kirendelt szakértő véleményezett [a Pp. 300. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tényként megítélt]. A felperesek ugyanis már a keresetlevélben (21-26. oldalak) beszámoltak arról, hogy a III. rendű felperes egészségkárosodása mindannyiuk életére, jövőképre, lehetőségeire és életvitelére alapvető és gyökeres, kívülálló számára szinte felfoghatatlan kihatással volt, van és lesz a jövőben is, amely fizikai, érzelmi és anyagi helytállást igényel; az I. rendű felperes depressziós lett (amelyet alátámaszt az 1/F/17. sorszám alatt csatolt pszichiátriai zárójelentés), nem tudja feldolgozni a történeteket, abba belebetegedett, az életük kilátástalan, szociálisan pedig izolálódtak, a II. rendű felperessel teljesen kétségbe estek, traumaként élik meg a történeteket úgy, hogy a reményt is elvesztették, a III. rendű felperes születése óta kettesben nem voltak sehol, nem így tervezték a fiatalságukat, az epilepsziás rohamok után mindig feszültek, keveset alszanak, sokszor vitatkoznak, de a IV. rendű felperes is traumatizált, akinek az élete szintén teljesen megváltozott, se éjjele, se nappala, és a jövőképe is teljesen bizonytalan. Ennek igazolását célozták a tanú- és szakértői bizonyításra vonatkozó indítványaik is, amely utóbbi szintén arra enged következtetni, hogy felismerték, hogy a pszichés állapotukat illetően a köztudomásúlag ismert hátrányoknál súlyosabb következményeket szenvedtek el. Az I., II. és IV. rendű felperesek ennek megfelelően (és a 2021. április 29-én 35. sorszám alatt már indítványozott kérdéseket megismételve) részletezték a 2024. január 31-én 120. sorszám alatt érkezett beadványukban is a szakértőnek feltenni szándékozott kérdéseiket: változott-e negatív irányban a lelki-pszichés állapotuk, hogyan alakult a személyiségük, életfelfogásuk, milyen pszichés állapotban vannak, szorulnak-e pszichés terápiára, feldolgozták-e a történeteket, hogyan alakult az I. és II. rendű felperesek férfi-női kapcsolata. Ezt megelőzően pedig a személyes meghallgatásuk során is (119. sorszámú jegyzőkönyv 4-7. oldalak) megerősítették a keresetlevélben előadottakat, amelyet az I. és II. rendű felperesek kiegészítettek azzal, hogy a III. rendű felperes állapota a

párkapcsolatukat is nagyon megviselte, a IV. rendű felperes pedig azzal, hogy az egészségi állapota nagyon megrendült, ő is depressziós lett.

[43] Mindezeket illetően a fellebbezési ellenkérelmükben foglaltaktól eltérően nem annak van jelentősége, hogy laikusnak minősülnek, akik öndiagnózisa eljárásjogilag közömbös, hanem annak, hogy a III. rendű felperes megszületése és egészségkárosodásának kiteljesedése során saját maguk is észlelték és jól artikulálták a lelki jellegű (és az I. és II. rendű felperes számára nyilvánvalóan felismerhető intimitással kapcsolatos) hátrányaikat, de az külső, laikus szemlélők (tanú2 és tanúl tanúk vallomásai a 121. és 122. sorszámú jegyzőkönyvekben) számára is felismerhető volt. Ennek egészségügyi tényként való feltárása pedig a fellebbezési ellenkérelemben foglaltaktól eltérően nem pusztán a perben beszerzendő szakértői vélemény útján lehetséges, hanem, és elsődlegesen – ahogy az I. rendű felperes hivatkozott zárójelentésében rögzítettek szerint is történt – az egészségügyi ellátórendszer részeként. Jóllehet ez – a köztudomásúlag ismert mértéket meghaladó hátrányokra vonatkozó – alperesi vitatás esetén szakértői bizonyítást is szükségessé tesz, a tények önhibán kívüli tudomásra jutása körében azonban értékelése nem mellőzhető. A perben kirendelt szakértő ezt pótló és a felperesi tényállításokat megerősítő véleményezése ezért nem minősül új ténynek (vagy amelyet a felperesek korábban ne ismerhettek volna fel), ezért arra alapítva nem volt helye a keresetváltoztatásnak.

[44] Az ár- és értékviszonyok romlását illetően pedig az idézetteknek megfelelően a felperesek is arra hivatkoztak, hogy már 2021-ben, de bizonyosan felismerhetően 2022-ben szembesültek e ténnyel. Jól illusztrálja ezt a 2023. január 9-i keresetváltoztatásuk, amelyben az üzemanyagköltséget 2020-2022. évekre meghatározó literenkénti 359 Ft helyett 2023. január 1-jétől 655 Ft-ban kérték annak elszámolását (90. sorszámú irat 52-53. oldalak). Az ítéltábla ezzel összefüggésben változatlanul irányadónak tekinti a Pf.I.20.251/2024/6. számú, az alperes által is idézett ítéletében foglaltakat, amely szerint „a Pp. 217. §-ának (1) bekezdése alapján a keresetváltoztatási kérelmet kizárólag az annak alapját képező új tényről: a megemelkedett ár- és értékviszonyokról való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül lehetett előterjeszteni, amelyet a bíróságnak hivatalból ellenőriznie kellett (Kúria Pfv.VI.21.004/2023/5/II. számú precedensképes határozatának [28] bekezdése). A tudomásszerzés időpontjának a vizsgálata során pedig nem annak volt jelentősége, hogy a felperesek mikor és milyen forrásból értesültek az éves átlagos infláció pontos mértékéről, hanem annak, hogy mikortól kezdődően érezhették a saját kiadásaikon az ár- és értékviszonyok jelentős megváltozását (a Kúria ugyanezen határozatának [29] pontja). Ez az időpont pedig legkésőbb 2022 végén bekövetkezett, mert a jelentős árszínvonal-emelkedés – mind a keresetváltoztatási kérelemben foglalt nyilatkozatok, mind pedig a köztudomás szerint – ennek az évnek elején kezdődött el, annak végére tehát már a felperesek számára is mindenféleképpen észlelhetővé vált. Ehhez képest az, hogy a korábbi évben megkezdődött komoly árszínvonal-emelkedés 2023-ban is fennmaradt, nem minősült olyan új ténynek, amely alapot adott volna a kereset megváltoztatására, ezért a felperesek 2023. december 28-án előterjesztett keresetváltoztatási kérelme elkésett, azt tehát a Pp. 218. §-ának (1) bekezdése alapján vissza kellett volna utasítani. Mivel azonban az elsőfokú bíróság nem így járt el, hanem engedélyezte a keresetváltoztatást, eljárási szabálysértést követett el.

[45] A kifejtettek alapján a felperesek keresetváltoztatása részben elkésett [Pp. 217. § (1) bekezdés], részben nem új tényállítással állt közvetlen okozati összefüggésben [Pp. 215. § (1) bekezdés a) pont], ezért az elsőfokú bíróságnak az eredeti keresetek alapján kellett volna döntenie a sérelemdíj iránti követelésekről, amelyet ugyanakkor az ítéltábla a fellebbezés érveitől eltérően nem talált eltúlzottnak.

[46] A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére,

a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[47] Ezzel összefüggésben – részben a fellebbezéssel sem vitatott módon – az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a sérelemdíj mértékét befolyásoló jelentősebb körülményeket.

[48] Ezek részeként az alperes fellebbezési érvelésétől eltérően bár nem vitás tény, hogy az I. rendű felperes kezdeti elhanyagoló magatartása miatt a III. rendű felperest átmenetileg ideiglenes nevelésbe is vették, ez – jóllehet gyengíti az I. és II. felperesek hivatkozását, hogy örömmel várták a III. rendű felperes születését – még inkább azt hangsúlyozza, hogy az akkor 18 éves, első gyermekének életet adó I. rendű felperesnek és az őt támogató II. és IV. rendű felpereseknek milyen – különösen pszichés – energiákat kellett (és folyamatosan kell) mozgósítaniuk ahhoz, hogy megküzdjenek a III. rendű felperes egészségkárosodásából fakadó hátrányokkal. Az pedig mindenképpen traumatikus (és a perbeli esetben az I., II. és IV. rendű felpereseket traumatizálta is), ha a szülőknek károsodott gyermeke születik, függetlenül attól, hogy fiatal felnőttként milyen viszonyulással voltak az újszülöttnel kapcsolatban.

[49] A III. rendű felperest követően megszületett testvéreket illetően az alperes arra helytállóan hivatkozott, hogy a III. rendű felperes megszületése nem szakította meg az I. és II. rendű felperesi családtervezést, az azonban köztudomásúlag elfogadott hátrány ezekben az esetekben, hogy a károsodottan született gyermek szülei csak nagyobb vívódás árán, a később született testvérek nevelésére, a rájuk jutó figyelem csökkent mértékére is kiterjedő aggályok mellett alakítják ki a család bővítésére vonatkozó szándékukat. Ehhez kapcsolódik az is, hogy az alperes arra ugyan helytállóan hivatkozott, hogy a szülők szeretettel közelednek a később, egészségesen megszületett gyermekeik felé, akikben örömet lelik, egyrészt azonban annak a tudatát is el kell viselniük immáron, hogy az egészségesen megszületett gyermekekre kevesebb figyelem jut, másfelől pedig ez sem pótolhatja, hogy nem élhetik meg a III. rendű felperessel azt az örömet, és a nevelkedése során tapasztalható élményeket, amelyeket ha egészségesen született volna meg, átélhettek volna vele együtt is. Területi kórház lévén pedig annak sincs kárcsökkentő jelentősége, hogy a III. rendű felperes testvérei is az alperes szülészeti osztályán látták meg a napvilágot, annak a perbeli előzmények után inkább az I. rendű felperes egyébként is meglévő feszültségét fokozó hatása lehetett. Az pedig, hogy az I. és II. rendű felperesnek utóbb született két gyermeke, önmagában nem cáfolja, hogy náluk szexuális rendellenesség (pl. elhidegülés) valószínűsíthető, mivel tényszerűen csak azt bizonyítja, hogy alkalmanként van igényük az intimitásra.

[50] Az alperes továbbá az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott a pszichés terápia elmaradására mint a [Ptk. 2:52. § (2) bekezdése szerint a bírói gyakorlatot (pl. BH2021. 49) is figyelembe véve alkalmazandó Ptk. 6:525. § (1) bekezdés szerinti] kárenyhítési kötelezettségre vonatkozó anyagi jogi kifogásra [Pp. 199. § (2) bekezdés ba) alpont], amelyet a másodfokú eljárás során már nem pótolhatott a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján.

[51] A IV. rendű felperes esetében külön is felhívtak körében pedig az elsőfokú bíróság által helytállóan mérlegelteknek megfelelően annak van különös jelentősége, hogy függetlenül attól, hogy nem él együtt a további felperesekkel, részese a mindennapjaiknak (akár estéiknek is), folyamatosan támogatja őket, ennek részeként – a pszichés állapotának közepesen súlyos terhét jelentve – minden nap kénytelen szembesülni a III. rendű felperes egészségkárosodásával: azaz bár azt nyilvánvalóan nem elérve, de közel a szülőkéhez hasonló módon és mértékben éri őt is folyamatosan nem vagyoni sérelem. Ezzel összefüggésben pedig nem annak van jelentősége, hogy egy szokványos unoka-nagyszülő viszonyban miként alakul a kapcsolattartás és a szülők kíségetése, hanem hogy az alperes jogsértése milyen tényleges hatást gyakorol a IV. rendű felperesre [Ptk. 2:52. § (3) bekezdése]. Az pedig, hogy amióta a

III. rendű felperesnél epilepszia is jelentkezett, a IV. rendű felperes éjszakára nem meri vállalni az ő felügyeletét, éppen azt támasztja alá, hogy ez a szokványoshoz képest felborult, de a körülményekhez képest megszilárdult viszony is törékeny, és a III. rendű felperes újólág megjelenő hátrányai esetén további kihívások elé állítja a felpereseket.

[52] E kiegészítésekkel az elsőfokú részítéletben helytállóan értékelt hátrányok kapcsán az elsőfokú bíróság kellő figyelemmel volt a bírói gyakorlatban formálódó összegekre is. Ennek értékeléséhez előre kell bocsájtani azonban, hogy a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal az összeg meghatározásának csak a nagyságrendi behatárolásához ad szempontot. A személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei nem teszik lehetővé az eltérő összegek ennél pontosabb összevetését. Az ítéletben pedig nem azt kell megindokolnia a bíróságnak, hogy mennyiben tér el más korábbi döntésektől, hanem azt, hogy az adott ügy egyedi körülményei milyen összeg meghatározását indokolják (BH2025. 38.).

[53] Tény, hogy a Debreceni Ítéltábla az alperes fellebbezésében hivatkozott Pf.I.20.091/2023/9. számú ítéletében a (halmozottan és súlyosan értelmi fogyatékos) III. rendű felperes állapotához képest némileg súlyosabb esetben ítelt meg a gyermeknek 28 000 000 forint, a jelen perbelihez hasonló hátrányokat elszenvedő szülők esetében pedig 18 000 000 forint sérelemdíjat 2023. évi árszínvonalon. Az annak az indokolásában is hivatkozottak szerint azonban a bírói gyakorlatot jól példázza a Kúria Pfv.III.20.210/2017/4. számú ítélete, amely a születéskor kialakult oxigénhiány miatt súlyosan károsodott gyermeknek a születéskori, azaz 2009. évi ár- és értékviszonyok között 18 000 000 forint, az őt ápoló édesanyjának pedig 8 000 000 forint nem vagyoni kártérítést ítelt meg. Megfelelő példaként hívta fel a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.548/2018/9. számú ítéletét is, amely a születésekor kialakult oxigénhiány miatt egy hasonlóan súlyosan károsodott gyermeknek a születéskori, azaz 2008. évi ár- és értékviszonyok között 20 000 000 forint, az őt ápoló édesanyjának pedig 10 000 000 forint nem vagyoni kártérítést ítelt meg. Az ítéltábla emellett – ismét visszautalva az elsőfokú ítéletben helytállóan felhívott döntésekben formálódó nagyságrendre is – utal példaként a Kúria Pfv.III.22.636/2017/5. számú ítéletére is, amely a III. rendű felperesnél (aki ugyanakkor az önveszélyes agilitása miatt állandó figyelmet igényel) ugyan súlyosabban károsodott, de szintén epilepsziás tüneteket is mutató gyermek esetében ítelt meg 2004. évi árszinten 20 000 000 forint, a szüleinek pedig 10 000 000 és 12 000 000 forint nem vagyoni kártérítést.

[54] Az ítéltábla hangsúlyozza továbbá, hogy az alperes fellebbezése sem érintette az elsőfokú bíróság által a sérelemdíj mértékének meghatározása során annak represszív funkciója körében, hogy az alperes többször és többrétűen szegte meg a szakma szabályait: a várandósgondozás során a tájékoztatási kötelezettségének és a bakteriális hüvelyfertőzés kezelésének elmulasztásával; a szülés során a szteroidprofilaxis késedelmes alkalmazásával, amely utóbbi esetében az elsőfokú bíróság súlyosan felróhatóan értékelte az alperes magatartását. A Ptk. fent idézett 2:52. § (3) bekezdése alapján ezeket (és az elsőfokú bíróság által továbbiakban értékeltet is) figyelembe véve a felperesek az általuk ténylegesen elszenvedett hátrányok alapján az eredetileg előterjesztett (a megengedhető keresetváltóztatás hiányában figyelembe vehető) kereseteikben helytállóan jelölték meg a sérelemdíj összegét a káridőponti értéken az I. rendű felperes esetében 18 000 000, a II. rendű felperes esetében 15 000 000, a III. rendű felperes esetében 28 000 000, a IV. rendű felperes esetében – a belső arányosságra is figyelemmel – 10 000 000 forint összegben, ezért az ítéltábla a részben megalapozott fellebbezésnek megfelelően ezen összegre és annak 2016. január 3-tól számított kamatai megfizetésére szállította le az alperes marasztalását.

[55] Az ítéltábla a kifejtettek miatt az általa kijavított részítéletet részben hatályon kívül helyezte, részben megváltoztatta, egyebekben az ügy érdemét nem érintve helybenhagyta.

[56] Mivel a hatályon kívül helyezés körében fennálló hiányosságokat a bizonyítás során kell pótolni, az ítéltábla az érdemi tárgyalási szaktól kezdve utasította új eljárásra az elsőfokú bíróságot a Pp. 386. §-a (2) bekezdésének d) pontja alapján.

[57] A szükséges eljárási cselekmények a következők: gondoskodni kell az I. és II. rendű felperesek által indítványozott – szükséges – bizonyítás lefolytatásáról, amely bizonyítás eredményeként kell dönteni az érintett keresetekről; a jelen másodfokú részítélettel véglegesen elbírált kereseti kérelmekre is figyelemmel kell határozni a perköltség, valamint a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viseléséről, amelynek során figyelemmel kell lenni arra is, hogy a felperesek bár egy perben, de pertársként önálló követelésként érvényesítették a követeléseiket, ezért az illeték számításánál azok nem adódnak össze; az engedélyezésük óta eltelt idő és az időközbeni esetleges alperesi térítések miatt felül kell vizsgálni a felperesek részére biztosított költségkedvezményt.

[58] Az ítéltábla – figyelemmel arra is, hogy az alperes elsődleges fellebbezési kérelme csak formálisan terjedt ki a hatályon kívül helyezéssel nem érintett vagyoni kárigényekre és megállapításra, érdemben az alperes sem vitatta – a jelen részítéleti rendelkezéssel érdemben és véglegesen elbírált alperesi és a felperesi fellebbezéssel összefüggő másodfokú perköltség viseléséről az alábbiak szerint határozott a Pp. 383. §-ának (5) bekezdése alapján. Az érdemben elbírált rendelkezések, azaz a sérelemdíj iránti követelések pertárgyértéke a másodfokú eljárásban (6 000 000 + 9 000 000 + 22 000 000 + 10 000 000 =) 47 000 000 forint, míg az I. és II. rendű felperesek fellebbezése meg nem határozható pertárgyértékű.

[59] Az utóbbit illetően a fellebbezés részben vezetett eredményre, amelynek kapcsán az alperes nem támasztott igényt másodfokú perköltségre, míg az I. és II. rendű felperesek kérték a jogi képviselőjük ügyvédi munkadíjának megtérítését. Ennek összegét a fellebbezésük 2025. február 10-i előterjesztésekor már nem hatályos, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletre (a továbbiakban: R.) [annak 3. § (2) bekezdésére] alapították, de másodlagosan hivatkoztak az e fellebbezés tekintetében hatályos, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (2) és (4) bekezdésére is. E fellebbezés pertárgyértéke meg nem határozható, amelynek alapjaként a felperesek nem jelölték meg, hogy a jogi képviselőjük hány órára számítja fel az ügyvédi díjat, amelyet ezért az ítéltábla 1 órában fogadott el, mivel az túlnyomórészt a korábbi kijavítási kérelmet ismételte meg. Ez alapján, továbbá mert a kijavítás iránti kérelem részben volt megalapozott, és amelyet érdemben az alperes sem ellenzett, hiszen az elsőfokú eljárás során maga is kérte a felperesekkel egyezően a részítélet kijavítását, az ítéltábla – az 5. § (1) bekezdése alapján áfa-val növelten – bruttó 4445 forintban határozta meg az alperesre hárítható perköltségüket. A fellebbezés továbbá e vonatkozásban illetékmentes volt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 57. § (1) bekezdés g) pontja alapján.

[60] A R. hatálya alá tartozó alperesi fellebbezést tekintve pedig – mivel a kamatkövetelés a Pp. 21. § (4) bekezdése alapján a pertárgyérték számítása során figyelmen kívül marad – a felperesek (mint a fellebbezéssel nem támadott elsőfokú részítélet szerinti egyetemleges jogosultak) 5 000 000 forint, az alperes ugyanakkor 42 000 000 forint vonatkozásában, azaz 11-89% arányban lettek pernyertesek. Ez és a R. 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján számítható (805 000 forint + 27% áfa =) 1 022 350 forint ügyvédi munkadíjból pernyertességük arányában a felperesek (11%) 112 459 forint, az alperes (89%) 909 892 forint felszámítására jogosultak. A felpereseknek emellett a

tárgyaláson történő megjelenéssel 44 850 forint útiköltségük is felmerült (a R. alkalmazása esetére a felperesek nem számítottak fel a jogi képviselőjük többletvevékenységével kapcsolatos külön munkadíjat), amely a pernyertességük arányában 4934 forint alperesekre hárítható perköltséget jelent. Mindezek Pp. 83. § (2) bekezdése szerinti egybeszámításával a felperesek $(909\,892 - 112\,459 - 4934 =)$ 792 499 forint másodfokú perköltséget kötelesek megfizetni az alperesnek, amelyből levonva a kijavítás iránti kérelem körében az alperest terhelő 4445 forintot, az ítéltábla mindösszesen 788 054 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a felpereseket.

[61] E 6 000 000 + 9 000 000 + 22 000 000 + 10 000 000 forint illetékalapra jutó, az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján (8% mértékben) számított $(480\,000 + 720\,000 + 1\,760\,000 + 800\,000 =)$ 3 760 000 forint fellebbezési illeték a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad a felperesek személyes költségmentessége és az alperes illetékmentessége miatt.

[62] Az eljárás a hatályon kívül helyezett rendelkezéseket tekintve folyamatban maradt, ezért az ítéltábla a Pp. 386. §-ának (3) bekezdése alapján csupán megállapította a hatályon kívül helyezéssel érintett rendelkezésekre jutó ügyvédi munkadíjat. Ennek pertárgyértéke a két járadékalapú követelést illetően $(havi\ 579\,210 + 98\,943 = 678\,153 * 12 =)$ 8 137 836 forint volt, amelynek alapulvételével a felek oldalán felmerült ügyvédi munkadíj $(203\,446\text{ forint} + \text{áfa} =)$ 258 376 forint a R. 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján, amelynek viseléséről, csakúgy mint az erre jutó 651 027 forint fellebbezési illetékről az elsőfokú bíróságnak kell döntenie az eljárást befejező határozatában.

Debrecen, 2025. június 19.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró